



sborník systémových projektů MŠMT ČR

realizovaných VÚP v Praze
s podporou ESF





sborník
systemových projektů
MŠMT ČR

realizovaných VÚP v Praze
s podporou ESF



Sborník systémových projektů MŠMT ČR realizovaných VÚP v Praze s podporou ESF
Autoři: Václav Bratrych, Zuzana Fojtíková, Zdeněk Slejška, Lucie Slejšková
Korektury: David Lein
Návrh obálky a grafická úprava: VLHA design

Tisk: Aladin Agency
© Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2008

Sborník vznikl v rámci systémových projektů Pilot G/GP a Metodika a byl financován z prostředků ESF, MŠMT a hl. města Prahy.

obsah

METODIKA

úvodní slovo	5
údaje o projektu	6
cíle projektu	6
realizace projektu	7
ZAČÍNÁME	7
JSME TU PRO VÁS	8
DUM – NOVÝ ROZMĚR PORTÁLU	9
WEB 2.0	9
hlavní aktivity projektu	11
METODICKÝ PORTÁL	11
■ Obsah portálu	11
■ Vyhledávání	13
■ Komunikační a komunitní funkce	14
PŘÍSPĚVKY	15
SBORNÍKY	16
přínosy projektu	17
NÁVŠTĚVNOST	17
SYSTÉM GARANTOVANÉHO PUBLIKOVÁNÍ	19
SOUHRN PŘÍNOSŮ PRO UČITELE	20
PR a publicita	21
AKCE	21
TIŠTĚNÉ A ELEKTRONICKÉ MATERIÁLY	22
přehled výstupů projektu Metodika	23

PILOT G/GP

úvodní slovo	25
údaje o projektu	26
cíle projektu	27
oblasti, na které se projekt zaměřil	29
TVORBÁ ŠVP	30
■ Pilotní ŠVP	30
■ Rámcové vzdělávací programy	32
METODICKÁ PODPORA	32
■ Manuál pro tvorbu ŠVP na gymnáziích	32
■ Metodická publikace Klíčové kompetence na gymnáziu	32
■ Metodická publikace Příklady dobré praxe pro gymnázia	33
■ Internetová komunita pro učitele a koordinátory – Gymplíšťe	33
■ DVD Rozhovory o školské reformě – ŠVP očima (nejen) učitelů	34
VZDĚLÁVÁNÍ UČITELŮ	35
■ Minikonference pro koordinátory	35
■ Semináře pro koordinátory ŠVP	35
■ Oborové semináře pro učitele gymnázií	35
■ Konference pro učitele vysokých škol – Učitel ²¹ : Učitel v 21. století – nové výzvy, nové požadavky?	36
■ Národní konference pro gymnázia	36
OVĚŘOVÁNÍ VÝUKY PODLE ŠVP V PRAXI	37
PR a publicita	38
PUBLICITA V MÉDIÍCH	38
PROPAGACE NA ŠKOLÁCH	38
přehled výstupů projektu Pilot G/GP	39
resumé	40



METODICKÝ PORTÁL



www.rvp.cz

METODIKA

metodika



úvodní slovo

Když jsem vstupoval do projektu Metodika, byl pro mě internet uživatelským prostorem, kde lze najít zajímavé věci, ale mnohdy hodně složité. Měl jsem dojem, že je to cosi, co se vytváří někde vzdáleně ode mě, a já jsem pouze pasivním příjemcem.

Nadchnula mě však myšlenka vytvoření prostoru, ve kterém by učitelé mohli jednoduše nalézt inspiraci a zároveň nabídnout něco ze své kuchyně, a co by mělo pomoci našemu proměňujícímu se školství. Po třech letech práce jsem zjistil, že internet tvoří především lidé, kteří jsou ochotni překonat osobní pohodlí a hledat, jak nabídnout něco ze sebe, stejně jako v jakékoli jiné oblasti.

Stejným způsobem fungoval i tým lidí, který se kolem projektu pohyboval. Byl postaven na nadšení, ale i profesionálnosti jedinců, kteří svým specifickým způsobem byli ochotni dávat kostku ke kostce a vystavět „prostor“, kde je co nabídnout, je živo a kde se všichni zároveň snaží nesklouznout k průměrnosti. Jsem moc rád, že se podařilo vystavět portál, který je odbornou veřejností hodnocen jako užitečný a prospěšný. O to více, že obecně se na podobné projekty pohlíží spíše s despektem.

A co mě těší asi nejvíce, je to, že vzniká kolem portálu společenství lidí, kteří jsou v různých rolích (jako autoři, recenzenti, uživatelé), ochotni jej rozvíjet. Podařilo se roztlačit vůz, který v tuto chvíli nemusí pracně rozpohybovat pouze realizační tým, ale posouvá skupina, kterou spojuje zájem o společnou věc. A pevně věřím, že potenciál a chuť těchto lidí jsou tím největším argumentem pro udržitelnost a smysluplnost celého projektu do budoucna.

*Zdeněk Slejška
manažer projektu*

údaje o projektu

NÁZEV PROJEKTU	Systém metodické podpory učitelů při utváření a rozvoji klíčových kompetencí žáků (Metodika)
REGISTRAČNÍ ČÍSLO	CZ 04.1.03/3.1.00.6/0001
OPERAČNÍ PROGRAM	Rozvoj lidských zdrojů
OPATŘENÍ	Zkvalitňování vzdělávání ve školách a školských zařízeních a rozvoj podpůrných systémů ve vzdělávání
OBDOBÍ	1. ledna 2006 – 31. září 2008
ZDROJE FINANCOVÁNÍ	ESF, MŠMT
VÝŠE PODPORY	18 885 300 Kč
REALIZÁTOR PROJEKTU	Výzkumný ústav pedagogický v Praze jako partner MŠMT ČR

cíle projektu

Projekt Metodika vznikl s hlavním cílem – metodicky napomoci ředitelům a učitelům při tvorbě školních vzdělávacích programů a při jejich zavádění do výuky s důrazem na rozvoj klíčových kompetencí.

Jako komunikační a informační nástroj bylo využito prostředí internetu, a to v podobě odborného portálu. Základními kameny Metodického portálu www.rvp.cz byly pestrost, komplexnost, garantovanost a kvalita obsahu, inovativnost.

Ředitelům a učitelům základních škol a gymnázií tak byly prostřednictvím elektronického média nabídnuty zkušenosti konkrétních učitelů a škol s tím, jak vytvářet jednotlivé části ŠVP, inspirace, jak inovovat vlastní výuku předmětů, jak si poradit s rozvojem a hodnocením klíčových kompetencí, ale i s řadou dalších nových témat.

Dalším cílem, vedle shromažďování a elektronické prezentace příspěvků teoretické i praktické povahy, bylo poskytnout učitelům, kteří nemají přístup na internet, část příspěvků z portálu prostřednictvím tištěných sborníků.

Důležitou součástí projektu byla souvislá informační a propagační kampaň samotného portálu.

Cílovou skupinou, jak z hlediska uživatelů, tak i potenciálních autorů, byli především ředitelé a učitelé základních škol a gymnázií.

Mezi hlavní spolupracující organizace patřily pilotní školy, ostatní organizace přímo řízené MŠMT, nestátní neziskové organizace, poskytovatelé vzdělávacích služeb a další.

realizace projektu

Projekt Metodika prošel při své realizaci několika fázemi, kdy každá z nich znamenala významné posunutí dopředu.



ZAČÍNÁME

leden – srpen 2006

Nově vzniklý tým intenzivně hledal odpověď na otázky týkající se obsahu, struktury a vzhledu portálu, aby co nejlépe sloužil svému hlavnímu účelu – podpoře reformy vzdělávání. Společným jmenovatelem tohoto období byly úvahy o tom, co učitelé potřebují a co jim můžeme nabídnout. Vytvářela se pravidla vnitřní i vnější komunikace, pracovní postupy, intenzivně jsme hledali autory a spolupracovníky. Ukázalo se, jak je nesnadné získávat kvalitní autory pro zatím nepříliš známé médium. Portál dostal nový vzhled i strukturu a začínal se pomalu plnit příspěvky.

Přebíráme základ portálu, který vznikl jako výsledek práce týmu VÚP, vytváří se první realizační tým.

Uskutečňujeme průzkum o přehlednosti portálu a o potřebách na straně uživatelů.

Hledáme a nalézáme spolupracovníky pro jednotlivé vzdělávací oblasti, vznikají Rady vzdělávacích oblastí – recenzenti vzdělávacích oborů.

Realizační tým se vzdělává v týmové spolupráci.

Je vyhlášena soutěž o novou podobu grafického pojetí portálu, do které přišlo 5 návrhů.

Nastává přeměna portálu – přehlednější struktura a lákavější grafika.

22. 8. 2006 můžeme svolat tiskovou konferenci a říci: „Je zde váš zdroj informací a zkušeností“ – ostré spuštění nové podoby Metodického portálu.

leden

únor

březen

duben

květen

červen

červenec

srpen





JSME TU PRO VÁS

září 2006 – červen 2007

Podarilo se nám spustit portál, ale to samozřejmě nestačí. Důležité je, aby sloužil těm, kterým je určený. Využíváme všech možností, jak o novém médiu pro učitele dát vědět. Píšeme do tisku, oslovujeme školy elektronicky, křičujeme republiku a pořádáme konference, vytváříme informační letáčky, reklamní předměty. Snažíme se dát na všechny strany vědět: „Máme něco, co by pro vás mohlo být užitečné!“ Díky práci celého týmu a spolupracovníků roste postupně počet autorů i kvalita příspěvků.



- září
- říjen
- listopad
- prosinec
- leden
- únor
- březen
- duben
- květen
- červen

Snažíme se dát o sobě vědět – „prodat“ nově vytvořenou značku. Máme set propagačních materiálů a informačních letáků, vychází první Zpravodaj VÚP.

Objíždíme republiku a na 7 místech prezentujeme portál na regionálních konferencích.

Kontaktujeme školy elektronicky.

Vydáváme první Inspiromat – kalendář, který zároveň odkazuje na zajímavé příspěvky zveřejněné na portálu www.rvp.cz a nabízí podněty k významným svátkům v roce.

Vyhlašujeme autorskou soutěž, která nám přinesla celou řadu zajímavých příspěvků.

Spouštíme první moderované diskuse k několika aktuálním tématům.

Intenzivně vyhledáváme autory, vyhodnocujeme statistiky a hledáme způsoby, jak pobídnout k publikování další zájemce, setkáváme se s Radami vzdělávacích oblastí a hledáme způsoby, jak projekt dál rozvíjet.

Zvětšuje se počet autorů a příspěvků, daří se nám vydat první sborník příspěvků z Metodického portálu, který jde na všechny školy.

Náš projekt prezentujeme na pedagogických fakultách a pro potenciální autory pořádáme semináře tvořivého psaní.

Postupně nazrává čas k zásadnějším změnám, které přinesla realizace projektu. Podáváme písemnou žádost o změny v projektu.

METODICKÝ PORTÁL RVP
Základní vzdělávání

METODICKÁ PODPORA

Oblast	Číslo příspěvků	Průběžný počet	Průběžný počet autorů	Začlenění v sítnici
Český jazyk a literatura	34 příspěvků	46 příspěvků	123 příspěvků	1 příspěvků
Číslo jazyk a literatura	42 příspěvků	23 příspěvků	18 příspěvků	1 příspěvků
Matematika a její aplikace	7 příspěvků	41 příspěvků	178 příspěvků	7 příspěvků
Číslo	38 příspěvků	23 příspěvků	12 příspěvků	33 příspěvků
Česky a první jazyk	4 příspěvků	76 příspěvků	18 příspěvků	11 příspěvků
Angličtina	12 příspěvků	53 příspěvků	38 příspěvků	7 příspěvků
Výtvarná a umělecká výchova	38 příspěvků	52 příspěvků	5 příspěvků	1 příspěvků
Etika	17 příspěvků	27 příspěvků	48 příspěvků	76 příspěvků
Číslo	7 příspěvků	37 příspěvků	8 příspěvků	1 příspěvků
Číslo	9 příspěvků	17 příspěvků	7 příspěvků	1 příspěvků
Číslo	9 příspěvků	17 příspěvků	8 příspěvků	1 příspěvků
Číslo	25 příspěvků	27 příspěvků	28 příspěvků	2 příspěvků
Číslo	8 příspěvků	18 příspěvků	1 příspěvků	1 příspěvků
Výtvarná a umělecká výchova	14 příspěvků	18 příspěvků	1 příspěvků	1 příspěvků
Číslo	14 příspěvků	14 příspěvků	1 příspěvků	2 příspěvků



DUM – NOVÝ ROZMĚR PORTÁLU

červenec – prosinec 2007

Projekt vstupuje do své druhé poloviny a noví lidé v týmu přicházejí s novými nápěty. Je to období intenzivního vytváření nápadů na drobná i větší zdokonalování struktury i obsahu portálu, aby byl pro uživatele příjemnější a zajímavější. Vznikají další dvě významné komponenty Metodického portálu: úložiště digitálních učebních materiálů – DUM a prostor pro vzájemnou komunikaci uživatelů – „komunita“. Digitální učební materiály slouží pro přímé využití ve výuce a nevyžadují žádné metodické komentáře. Naše úložiště využívá standardizovanou datovou strukturu, která umožní jeho pozdější začlenění do mezinárodních sítí.



WEB 2.0

leden – září 2008

Projekt vsupuje do závěrečné etapy. Nově vytvořené systémy jsou už plně funkční, získáváme pozici známého a využívaného média. Stále sice aktivně vyhledáváme autory, ale řada příspěvků už přichází od autorů bez našeho předchozího oslovení. Počet zveřejněných příspěvků je týdně cca 25 a počet denních přístupů se pohybuje kolem hodnoty 2 500. Napadají nás nová vylepšení, další témata, ale to vše bude muset počkat do dalšího projektu. Co jsme se zavázali udělat, jsme udělali s chutí. Jestli dobře, to nám dávají denně najevo uživatelé svými návštěvami a také hodnocením, které měli možnost poskytnout.

Doplňuje a obměňuje se realizační tým a zahajujeme práce na dalších dvou významných funkcích portálu – „digitálních učebních materiálech“ a „komunitě“.

Pro snazší vyhledávání v rostoucí počet metodických příspěvků vytváříme interaktivní matici, která umožňuje uživateli dostat se k požadovanému příspěvku nejkratší cestou.

Vydáváme první číslo elektronického zpravodaje portálu „Newsletter“ – dalšího média, které má inspirovat autory i informovat uživatele.

Dalším z nástrojů zvyšujících pohodlí uživatelů a užitnou hodnotu portálu bylo zavedení systému filtrů pro vyhledávání příspěvků podle nastavených kritérií.

Posouváme se do regionů a nalézáme spolupracovníky, ze kterých se stávají regionální koordinátoři; přichází první příspěvek bez přímého oslovení autora.

Jako vánoční dárek je učitelům nabídnuta první verze úložiště digitálních učebních materiálů a druhý sborník příspěvků, který stejně jako první putoval na všechny plně organizované základní školy a gymnázia.

Rozbíhá se projekt Inspiromat 2008, který každý týden přináší metodický příspěvek k tématu prezentovanému ve stolním kalendáři. Obdržely ho všechny základní školy a gymnázia.

Na mezinárodní konferenci představujeme nyní již úplně funkční úložiště DUM – digitálních učebních materiálů a rozjíždíme speciální informační kampaň.

Konference Učitel21, kterou jsme spolupořádali pro učitele z VS, je zaměřena na rozvoj učitelské profese a na roli, kterou při tom může metodická podpora sehrát.

Jsou vytvořeny podmínky pro postupný růst komunikujícího společenství lidí soustředěných kolem Metodického portálu www.rvp.cz, je vytvořen blogovací protor, vznikají první blogy.

červenec

srpen

září

říjen

listopad

prosinec

leden

únor

březen

duben

květen	Dosavadní výsledky projektu, stejně jako budoucí záměry, prezentujeme médiím na tiskové konferenci na MŠMT. Rozesíláme třetí sborník, jehož část jsme aktuálně zaměřili na příspěvky týkající se čtenářské gramotnosti.
červen	Ptáme se uživatelů prostřednictvím průzkumu, co jim vyhovuje a co ne, co postrádají, co potřebují, jak se na portálu cítí.
červenec	Bilancujeme a začínáme společně s hodnocením připravovat take další fázi – Metodiku II.
srpen	Archivujeme, dokumentujeme a zároveň zpracováváme velké množství příspěvků, které publikujeme.
září	Současný stav portálu uživatelům přibližujeme informačním plakátem a na portál přidáváme multimediální průvodce, aby se v těch stovkách příspěvků mohli zorientovat co nejlépe.



hlavní aktivity projektu

Stěžejní prací realizačního týmu bylo vytvoření odborného portálu a shromáždění dostatečně velké množství kvalitních příspěvků.

Mezi výstupy projektu počítáme:

- 1) samotné elektronické **médium** Metodického portálu s jeho strukturou, grafickou podobou a vlastnostmi, které nabízí uživatelům
- 2) **obsah** Metodického portálu v podobě příspěvků, materiálů a dalších informací
- 3) tištěné **sborníky**, které přinášejí ukázky a nabídku portálu



V průběhu dvou a půl roku, od startu projektu Metodika, prošel Metodický portál významným vývojem, který zasáhl všechny jeho nejdůležitější složky (grafická podoba, struktura a systém), a dostal se do současné podoby rozvinutého a renomovaného vzdělávacího portálu. Struktura a členění obsahu Metodického portálu jsou přizpůsobeny tomu, aby umožnily co nejjednodušší a nejlogičtější orientaci hlavní cílové skupině uživatelů – učitelům.

Úvodní stránka Metodického portálu je základním rozcestníkem do jednotlivých sekcí – předškolního, základního, gymnaziálního a speciálního vzdělávání.

Obsah portálu

Obsah portálu si lze představit pomocí následujícího schématu.

Tvorba vzdělávacích programů představuje ty rubriky portálu, které se věnují zkušenostem především pilotních škol s tvorbou školních vzdělávacích programů. Uživatelé zde naleznou ukázky zpracovaných ŠVP, manuál, komentáře, popřípadě RVP pro jednotlivé vzdělávací stupně.

Tvorba vzdělávacích programů

Uživatelé mají možnost se v části nazvané **Profesní podpora** seznámit i s příspěvky zaměřenými na obecnější témata spojená s učitelskou profesí. Je zde možné nalézt příspěvky z pedagogiky, didaktiky, psychologie, managementu apod.

Profesní podpora

Obsah nazvaný **Informační servis** nabízí učitelům nejen informace z MŠMT, ale také přehled zajímavých vzdělávacích projektů NNO, nabídku DVPP, popřípadě zajímavosti ze zahraničí či z naší pedagogické historie.

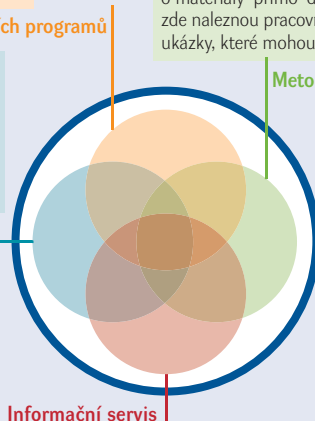
Informační servis

V rubrice **Metodická podpora** je možné nalézt nápady do výuky pro každý vzdělávací obor. Jedná se buď o popis zajímavých projektů, námětů, jak pojmenovat konkrétní témata, až po drobné ukázky motivačních či procvičovacího aktivit. V posledním roce fungování portálu byla zprovozněna část tzv. digitálních učebních materiálů, která rozšířila metodickou podporu o materiály přímo do vyučovacích hodin. Uživatelé zde naleznou pracovní listy, prezentace, testy či audio ukázky, které mohou ihned nebo po úpravě využít.

Metodická podpora

TEMATICKÉ VSTUPY

Kromě členění portálu na jednotlivé rubriky věnované výše zmíněnému obsahu byly vytvořeny i tzv. **tematické vstupy**, které uživatelům umožňují přístup k příspěvkům, přibližujícím aktuální témata, od např. klíčových kompetencí, autoevaluace až po problematiku rovných příležitostí ve vzdělávání.



Metodický portál obsahuje velké množství metodických příspěvků teoretické a praktické povahy, které je možné vyhledávat prostřednictvím různých kritérií, popřípadě filtrů, na základě požadavků stanovených uživatelem. Je možné využít klasická kritéria, jako jsou klíčová slova, autor, období zveřejnění apod., ale i netradiční kritéria jedinečná pro Metodický portál, jako jsou časový formát, organizační forma, očekávané výstupy vzdělávacích oborů apod. Při využití rozšířeného vyhledávání příspěvků je možné zadané parametry ve

vyhledávači kombinovat (např. rozvoj komunikačních dovedností napříč vzdělávacími obory i průřezovými tématy).

V části digitálních učebních materiálů je vyhledávání založeno na řízeném slovníku, který nabízí uživatelům možnost vyhledávání od vzdělávacích oblastí až po úroveň očekávaného výstupu, kdy každý očekávanému je přiřazen právě k jednomu očekávanému výstupu definovanému v RVP pro daný obor a stupeň vzdělávání.

Ukázka členění a vyhledávání v části DUM

Nabídka všech očekávaných výstupů pro daný obor s přehledem – množstvím (číslo v závorce) materiálů pro konkrétní očekávaný výstup.

Drobečková nápověda ukazuje celou „cestu“ uložení materiálu.

DIGITÁLNÍ UČEBNÍ MATERIÁLY
Prostor pro učitele, kteří hledají, tvoří a sdílí učební materiály.

Procházet materiály

Vzdělávací oblast: **člověk a společnost** → **člověk a jazyk** → **český jazyk a literatura** → **2. stupeň** → **Český jazyk a literatura** → **Komunikační a slohová výchova**

Očekávaný výstup
Zobrazit materiály pro 119 s se speciálně upravenými podmínkami = 119

- odkazuje na čtenářskou metodu sdílení textu fáze od nasazení a hodnocení, ověřuje fázi pomocí otázek nebo povídání a dostupným informacím učiva (1)
- rozhleduje subjektivní a objektivní způsoby a komunikační sítě partnera v procesu (2)
- rozpoznává mluvenou komunikaci v mediálních a publikačních prostředích (3)
- dostupnosti se kulturově, výtvarně, sociálně prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci (1)**
- odkazuje způsoby a způsobem projevu a vhodné ústní způsoby jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru (2)
- vzhledem obsahu příspěvků i prostředím vhodně ústní, výtvarných, komunikačních i zvukových prostředků (1)**
- zapojuje se do dialogu, řečí a výtvarných komunikací a pravidel dialogu (3)
- vytváří články studijního čtení – vylučuje klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytváří otázky a stručně poznámky, vypočítá nebo vytáh z přečteného textu, samostatně připraví a oprotu do textu přidává poznámky (2)
- upozorňuje informace v textu s ohledem na jeho účel, vytváří koherentní text s dostupnými prostředky mediálního navazování (3)
- vytváří poznámky o jazyce a stylu ke gramatické i slovní stránce písemného projevu a k tvorbě přílohy k textu nebo k vlastním textům, které se vztahují k jejich obsahu a osobním zájmům (1)**

cílem 5

Název materiálu	Formát	Hodnocení	odkazuje	Velikost	Komentáře	Autor
Čarodějnice Agáta	PDF	★★★★☆	★★★★★	67,20 kB	1 komentář	Snatková Marie
Funkční styl I	PDF	★★★★☆	★★★★★	3,36 MB	1 komentář	Mgr. Zdeněk Šutofal
Funkční styl II	PDF	★★★★☆	★★★★★	1,19 MB		Mgr. Zdeněk Šutofal
Národní sváteční nedostatek	PDF	★★★★☆	★★★★★	436,96 kB		Mgr. Zdeněk Šutofal
Příjizva a analýza retorických prostředků	PDF	★★★★☆	★★★★★	287,60 kB		Mgr. Jakub Hrdálek

Metodický portál | **Člověk a společnost** | **Člověk a jazyk** | **Člověk a literatura** | **Učební**

Digitální učební materiály jsou součástí Metodického portálu www.mpp.cz, ISSN: 1802-4702.
Metodický portál www.mpp.cz, provozováno společností pedagogický ústav a Institut pro výzkum a inovace v BP a MPP a MPP.

Konkrétní materiály vybrané dle daných specifik.

Možnost vstupu do části Metodického portálu nabízející metodické příspěvky pro právě hledaný vzdělávací obor.

Komunikační a komunitní funkce

V prostoru Metodického portálu lze svoje názory prezentovat i jinou formou než samotnými příspěvky či materiály. Realizační tým projektu se snaží vytvořit z portálu web 2.0, tj. místo, které utvářejí samotní uživatelé portálu svými vstupy, diskusními příspěvky, hodnocením apod. Kvalita portálu je pak utvářena nejen omezeným počtem lidí, kteří se podílejí na tvorbě primárního obsahu, ale na všech, kteří jsou ochotni se zapojit do virtuálního společenství.

Moderované diskusní fórum

Portál poskytuje prostor pro výměnu názorů a zkušeností jeho uživatelům formou moderované diskuse. Role moderátora je sledovat obsah diskuse a přispívat k její bohatosti, kvalitě i odborné úrovni. Neznamená to však, že by příspěvky byly cenzurované nebo každý z nich moderátorem komentovaný. Je nabízen bezpečný prostor pro odbornou diskusi, polemiku a střetávání názorů na bázi věcných argumentů.

Blog

Registrovaní uživatelé mají možnost si založit vlastní blog, ve kterém se mohou podílet o svoje postřehy a názory na různá témata spojená se vzděláváním.

Nápady čtenářů

Články na rvp.cz nemusí být jen statické, ale „aktivní“ čtenář je může dále rozvíjet pomocí on-line prostředí – vložit vlastní příspěvek, rozvíjet zveřejněný příspěvek. Zvláštností tohoto prostoru je, že není odborně garantován.

U digitálních učebních materiálů umožňuje registrovaným uživatelům:

Hodnocení

Uživatel má možnost hodnotit kvalitu materiálu pomocí známého a jinde běžně používaného hvězdičkového hodnocení.

Komentáře

Mají-li návštěvníci portálu chuť, mohou o jednotlivých digitálních učebních materiálech diskutovat a přidávat k nim komentáře.

Kolekce

Každý uživatel si může vytvářet své vlastní kolekce materiálů. To znamená, že si sdružuje oblíbené a využívané materiály do sbírky, která mu umožňuje mít je rychle k dispozici.

Doporučení

„Pokud vás tento materiál zaujal, můžete jej komukoliv doporučit prostřednictvím elektronické pošty.“ I takovou možnost mají uživatelé portálu.



Ukázky diskusí a komentářů



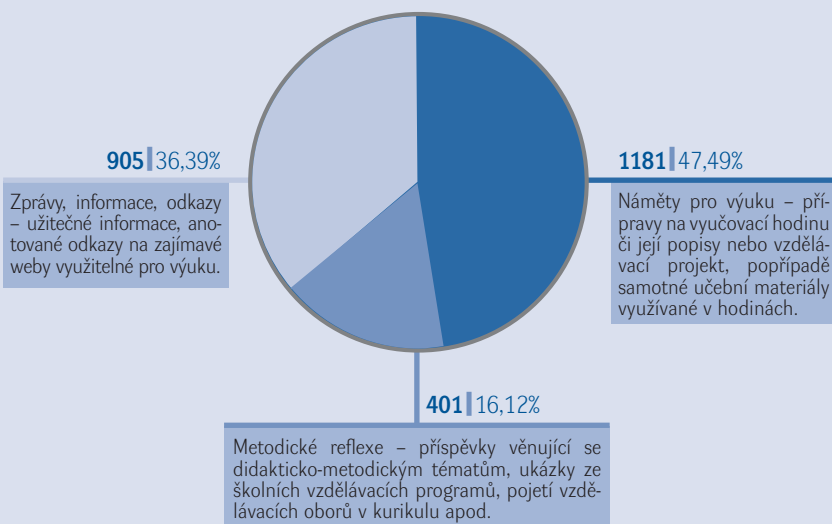
PŘÍSPĚVKY

Během realizace projektu Metodika bylo postupně shromážděno a elektronickou formou publikováno 2014 příspěvků a materiálů pro II. stupeň ZŠ a gymnázia. Metodický portál byl tak příležitostí pro každého, kdo měl chuť se podělit o své zkušenosti z pedagogické praxe, a zároveň byl pro něho příležitostí, jak zhodnotit svoji práci také finančně. Příspěvky/materiály byly různého charakteru od krátkých popisů jednotlivých vyučovacích hodin, přes dlouhodobé školní projekty až po teoretická nebo metodická zamyšlení nad směřováním vzdělávacích

oborů apod. Kromě samotných příspěvků bylo publikováno značné množství zpráv, anotovaných odkazů, popřípadě informací z různých oblastí vzdělávání.

Zpočátku přicházely jednotlivé autorské příspěvky na základě poptávky realizačního týmu, později regionálních koordinátorů. Zhruba po roce ostrého provozu portálu začaly chodit příspěvky také od autorů, kteří se přihlásili sami. Na začátku projektu se publikovalo cca 5 – 7 materiálů týdně, na konci to již bylo 45 – 50.

Přehled obsahu portálu s množstvím příspěvků v jednotlivých kategoriích.



Samostatnou aktivitou projektu bylo vydání tří tištěných sborníků, každý v nákladu 4000 kusů. Důvodem bylo především zpřístupnění zajímavých příspěvků z elektronického média těm učitelům, kteří neměli možnost běžně pracovat s internetem. Zároveň se sborník stal

propagační publikací, která lákala k návštěvě samotného portálu. Sborníky se staly součástí fondu odborných, univerzitních a v menší míře také veřejných knihoven, čímž byly zpřístupněny dalším zájemcům z řad učitelů, popřípadě studentů pedagogických oborů.

jaro 2007. Metodický portál, výběr příspěvků – na 125 stránkách byla představena „struktura“ Metodického portálu pomocí několika příspěvků z každé rubriky portálu.



podzim 2007. Autoevaluace – sborník tematicky zaměřený na problematiku autoevaluace školy.



jaro 2008. Metodický portál – výběr příspěvků, čtenářská gramotnost – poslední sborník v řadě, který nabízel především novinky portálu a ve své druhé části příspěvky vážící se k tématu čtenářské gramotnosti.



přínosy projektu

Celkové přínosy projektu lze velmi obtížně změřit, neboť se jedná o změnu v přístupech učitelů k výuce, která se bude realizovat v delším časovém období. Přesto lze přínos samotného projektu dokumentovat na některých dílčích ukazatelích, které bylo možné v rámci projektu sledovat. Ukazují, že projekt měl svoje pozitivní výsledky a napomáhá k celkové změně vzdělávacího systému.

Mezi výsledky projektu zahrnujeme:

- 1) **návštěvnost** Metodického portálu, která odráží úspěšnost samotného projektu,
- 2) vytvoření funkčního garantovaného **systému** publikování,
- 3) **přínos** pro cílovou skupinu pedagogů, zjišťovaný pomocí různých metod.

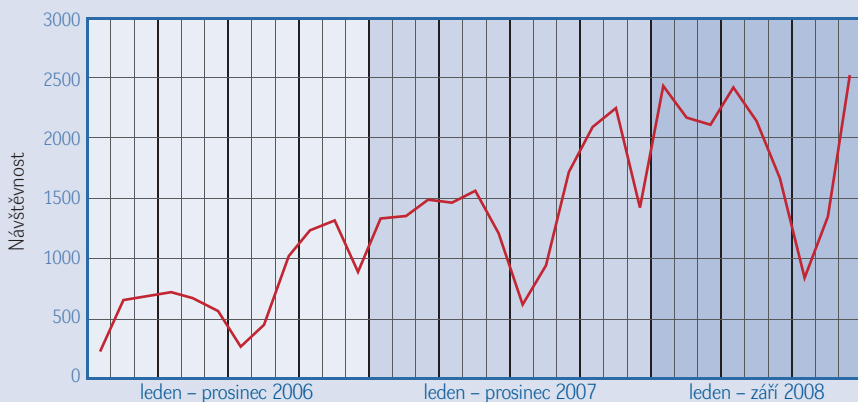


NÁVŠTĚVNOST

Zjišťování návštěvnosti portálu – kvantitativních hodnot, probíhá na základě statistických údajů o přístupech uživatelů dle standardizovaných metodik (TopList, Google analytics) ve spolupráci s IT oddělením VÚP v Praze. K dispozici jsou denní, týdenní a měsíční výpisy sledovanosti (viz

grafy). Od spuštění navštívilo portál přes milion sto tisíc uživatelů a průměrná denní návštěvnost se v závěrečné fázi vyšplhala na cca 2800 unikátních přístupů IP adres¹. Čímž se Metodický portál dostává na špici podobně orientovaných odborných portálů v ČR.

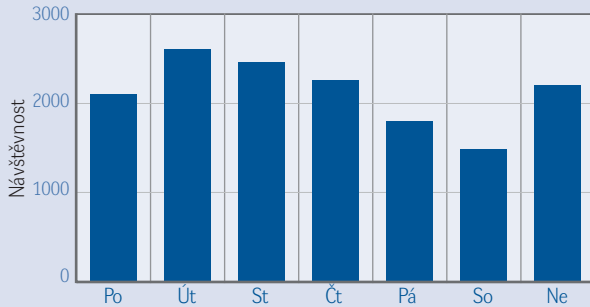
Návštěvnost portálu od počátku projektu



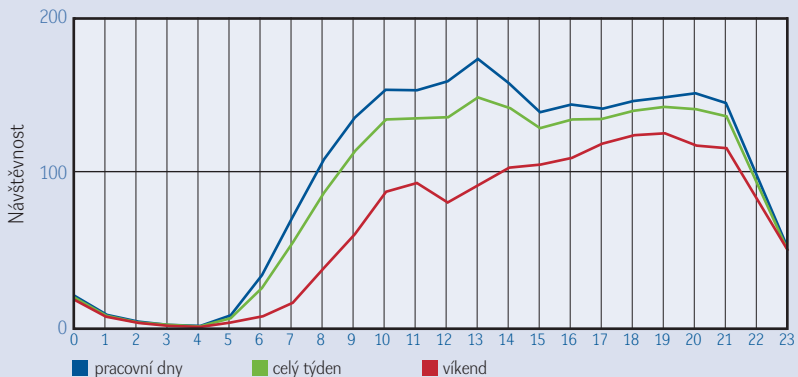
Z grafu lze vyčíst, jak postupně návštěvnost portálu stoupla. Propady v jednotlivých letech kopírují letní a zimní prázdniny. Celková stoupající tendence je výsledkem všech aktivit, které se v rámci projektu realizovaly a které přispěly k jeho úspěchu (PR, naplněnost portálu, nové funkce).

¹ Počet přístupů lze sledovat jedině prostřednictvím jedinečných IP adres každého serveru, který se na portál připojuje. Neznamená to však, že jedna IP adresa = 1 uživatel. Jednu IP adresu může využívat celá škola, či dokonce více škol. Z tohoto důvodu nelze přesně vyčíslit, kolik učitelů portál využívá. Stejný problém však mají jakékoliv jiné portály, a tak je možné využívat tento údaj k porovnání s jinými.

Návštěvnost portálu v průběhu týdne



Návštěvnost portálu v průběhu dne



Návštěvnost v průběhu týdne a dne ukazuje především zajímavou skutečnost, že učitelé portál využívají i během víkendu a v časech mimo hlavní pracovní dobu, což je velmi pouzřbudivé. Dokazuje to, že učitelé pracují více než 23 hodin při přímé výuce.

Důležité statistické údaje ke konci projektu (k 30. 9. 2008)

Celkový počet shlédnutí: 1.244.196

Průměrná denní návštěvnost domény rvp.cz: 2700 IP adres

Průměrná denní návštěvnost poddomény dum.rvp.cz: 500 IP adres

Průměrné množství jedinečných návštěv za týden: 20 834

Počty opakovaných návštěv jedinečných IP adres za týden:

1x.....	53,71%	5x.....	2,98%
2x.....	12,79%	6x.....	2,26%
3x.....	6,51%	7x.....	1,80%
4x.....	4,26%	vícekrát.....	15,69%

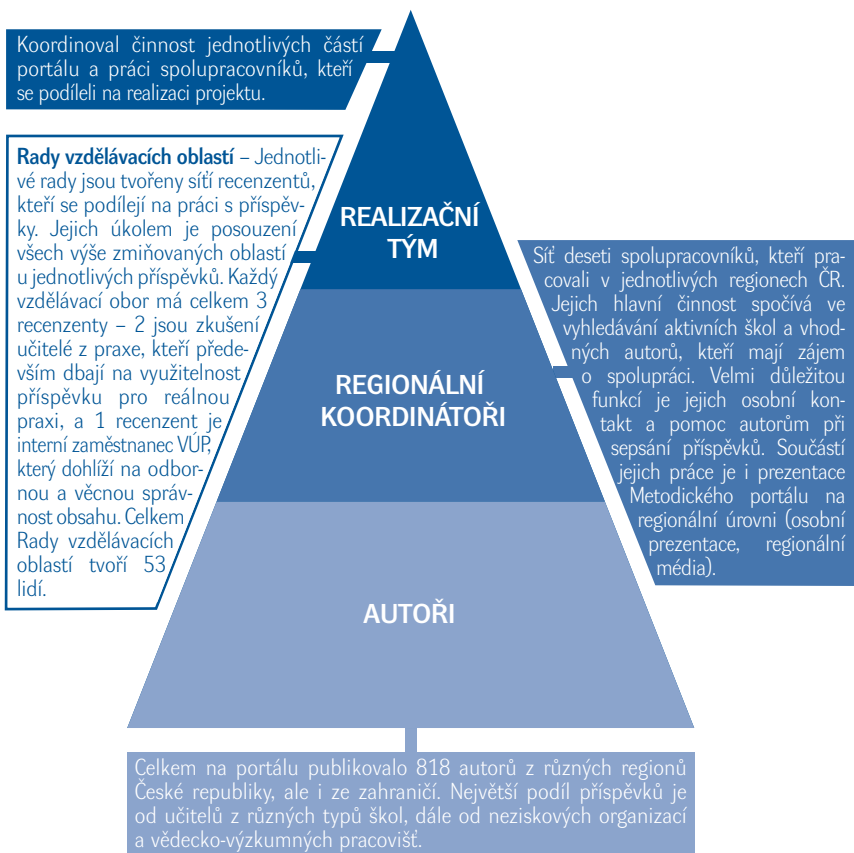


SYSTÉM GAROVANÉHO PUBLIKOVÁNÍ

Jednou z jedinečných vlastností Metodického portálu je garantovanost obsahu, kterou se především rozumí:

- soulad příspěvků s reformními záměry – rozvoj klíčových kompetencí žáků, důraz na aktivizační metody, integrace apod.,
- didakticko-metodická korektnost – využití vhodných postupů, metod a forem výuky,
- použitelnost v praxi – reálnost využití postupů při výuce,
- faktická správnost a aktuálnost – příspěvky v souladu s poznáním jednotlivých vzdělávacích oborů.

Pro naplnění výše zmíněných oblastí byl vytvořen systém vyhledávání a publikování příspěvků, který lze znázornit následujícím způsobem:



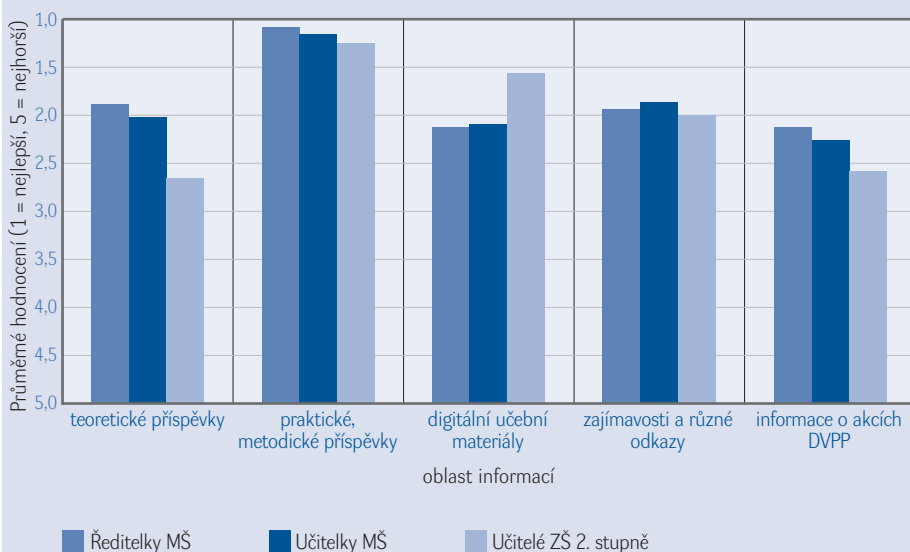
SOUHRN PŘÍNOSŮ PRO UČITELE

Zřejmým, i když obtížně prokazatelným, přínosem projektu byla systematická podpora vzniku, resp. zlepšování kvality školských vzdělávacích programů. Metodiky, příklady a komentáře k jejich tvorbě byly důležité pro všechny typy škol, zejména v aktuálním období, kdy své ŠVP připravovaly. Další z přínosů, který se zdá být nepochybný, je zlepšení podmínek pro rozvoj klíčových kompetencí žáků. Na portálu byla řada článků k tomuto tématu publikována. V každém z metodických příspěvků je vztah k rozvoji klíčových kompetencí přímo popsán. To přispělo zcela jistě k tomu, že jsou klíčové kompetence vnímány pedagogy mnohem věcněji a jejich rozvoj ve výuce nabývá systematictějšího charakteru. Pro mnohé pedagogy se stal portál www.rvp.cz samozřejmou součástí jejich práce, což přispívá k zlepšování jejich profesních kompetencí. Do jaké míry je postupná změna postojů pedagogické veřejnosti ke kurikulární reformě ovlivněna také metodickou podporou poskytovanou pro-

střednictvím portálu www.rvp.cz bude možné posoudit až v delším časovém období.

To, co můžeme na závěr projektu hodnotit objektivně statisticky, je rostoucí počet přístupů na portál, čtenost jednotlivých příspěvků a hodnocení digitálních učebních materiálů uživateli a další kvantitativní údaje. Ty nám potvrzují, že portál pro učitele plánovaný přínos představuje. Chtěli jsme však získat ještě přesnější zpětnou vazbu od uživatelů. Proto jsme je oslovili elektronickým dotazníkem, který nám poskytl zajímavé údaje. Kromě jiného se ukázalo, že za nejpřínosnější považují uživatelé portálu prakticky použitelné příspěvky, popisy různých způsobů práce a konkrétní zkušenosti. Přehlednost a kvalita Metodického portálu byla respondenty hodnocena jako velmi dobrá (viz graf). Za zásadní signál potvrzující přínosnost portálu pro pedagogy byla jednoznačně kladná odpověď na otázku, zda by měl být portál provozován i v dalším období.

Graf znázorňující hodnocení kvality obsahu portálu uživateli



PR a publicita

PR a publicita byly pro životnost portálu velmi důležité, protože bylo potřeba uživatele přitáhnout k elektronickému médiu, s nímž většina z nich není zvyklá běžně pracovat. Mezi hlavní prostředky PR a publicity patřily osobní prezentace, pořádání konferencí a workshopů, tištěné a elektronické materiály, propagační materiály.

Z marketingového hlediska bylo zapotřebí naplnit několik cílů:

- 1) informovat o nově vzniklé „značce”,
- 2) přilákat uživatele, kteří by měli zájem navštěvovat vzniklý portál a maximalizovat jeho využívání,
- 3) získat pro spolupráci dostatečně velké množství autorů.



AKCE

- **Konference** – pro vybrané cílové skupiny jsme pořádali dvě národní konference.
- **Digitélní učební materiály v praxi** – na konferenci určené učitelům všech typů škol byly představeny Metodický portál, evropská komunita LeMill a projekt CALIBRATE zabývající se využitím moderních technologií na podporu školské reformy. Podtitul celé akce „Pomáháme si růst“ naznačoval, že společným cílem těchto projektů je nabídnout učitelům prostředky, s jejichž pomocí mohou sdílet příklady dobré praxe, a zlepšovat tak svou výuku.
- **Učitel²¹** – konference s podtitulem „Učitel v 21. století: nové výzvy, nové požadavky?“

byla určena pedagogům vysokých škol připravujících učitele. Smyslem bylo představit účastníkům novou část portálu věnovanou problematice profesního rozvoje učitelů, na které by se mohli spolupodílet.

- **Regionální minikonference** – 7 prezentací portálu spojených s praktickými dílnami na aktuální témata (klíčové kompetence, autoevaluace aj.)
- **Prezentace** – celkem bylo realizováno 100 prezentací pro cca 5000 účastníků
- **Přednášky** – pro studenty pedagogických fakult jsme připravili přednášku zaměřenou na smysl a cíle reformy s využitím příspěvků uveřejněných na Metodickém portálu.
- **Workshopy** – pro zájemce jsme organizovali praktické dílny, ve kterých jsme je provedli základními funkcemi a nabídkou portálu.
- **Semináře tvořivého psaní** – semináře byly určeny začínajícím autorům, kterým jsme nabídli možnost prohloubit si svoje dovednosti.





TIŠTĚNÉ A ELEKTRONICKÉ MATERIÁLY

V rámci projektu vzniklo velké množství materiálů metodického, propagačního a informačního charakteru. Některé z materiálů propojovaly i několik oblastí. Dále uvádíme nejdůležitější z nich.

- **Sborníky** – v průběhu projektu byly vytištěny 3 výběry příspěvků z portálu, které byly rozeslány na všechny plně organizované ZŠ a gymnázia v ČR. Více o sbornících viz výstupy projektu.
- **Zpravodaj VÚP** – 5 čísel tištěného informačního bulletinu, který v pravidelných periodách informoval o aktuálním dění na portálu a v projektu Metodika.
- **Newsletter** – elektronický měsíčník určený všem učitelům ZŠ a gymnázií, který zprostředkovával „ochutnávku“ nových článků a důležité informace.
- **Inspiromat** – stolní a elektronická verze kalendáře, která učitelům nabízela na každý týden zajímavé náměty do výuky čerpané z příspěvků Metodického portálu.



přehled výstupů projektu Metodika

Online služby

- Metodický portál www.rvp.cz jako samotné médium včetně všech jeho vlastností, nabídky a úložiště digitálních učebních materiálů

Metodické materiály

- 1511 recenzovaných příspěvků na www.rvp.cz
- 503 recenzovaných digitálních učebních materiálů na <http://dum.rvp.cz>

Publikace a další materiály

- 3 tištěné sborníky
- 2 stolní a elektronické kalendáře – Inspiromat 2007 a 2008
- 12 elektronických newsletterů
- skládačka – průvodce portálem

Konference, prezentace, workshopy

- Konference „Digitální učební materiály v pedagogické praxi aneb Pomáháme si růst“
- Konference pro učitele vysokých škol „Učitel²¹: Učitel v 21. století – nové výzvy, nové požadavky?“
- 7 regionálních minikonferencí
- cca 100 veřejných prezentací, kterých se zúčastnilo cca 5000 lidí
- 3 semináře Tvořivého psaní



PILOT G/GP

Pilot G/GP



úvodní slovo

Jestliže pracujete soustředěně na určitém tématu několik let, přiroste vám obvykle hodně k srdci a začnete ho vnímat tak trochu jako své dítě. Těžko se vám od něj odchází a zjišťujete, že vám bude chybět. Vzpomenu-li si ale na začátek projektu, který nakonec dostal název Pilot G/GP, vybavují se mi tváře ředitelů a budoucích koordinátorů, kteří se jen velmi opatrně nebo s určitou ostražitostí zajímali o to, co vlastně by jim měl tento projekt přinést.

Pamatuji se na první semináře pro gymnázia, kdy se učitelé ptali především na hlavní smysl reformy a její cíle. Mnohokrát jsme se snažili vysvětlovat, v čem vidíme přínos toho, že si každá škola může vytvořit svůj vlastní školní vzdělávací program. Věřili jsme tomu, že pro školy je tato možnost jedinečnou šancí, jak ve svých sborech nastartovat určité procesy, které vedou podle zkušeností ze zahraničí k zvýšení kvality vzdělávání. Mám na mysli například týmovou spolupráci učitelů, hledání hlubších souvislostí a vazeb ve výuce jednotlivých předmětů, ujasnění si vlastních cílů, které škola má ve vzdělávání žáků, zavedení pravidelných evaluačních činností do života školy, které by vedly až k tomu, že učitelé budou sami cítit potřebu trvalé zpětné vazby.

Řada škol ovšem neviděla ve školních vzdělávacích programech tytéž možnosti. Ani o pilotních školách se na počátku nedalo říci, že by byla o reformě a jejím přínosu přesvědčena většina učitelů. Nyní, na konci projektu, jsme společně dokázali to, že většina z pilotních učitelů konkrétní pozitiva ŠVP vnímá. A všechna pilotní gymnázia se shodují na tom, že prodělala značné změny, které je posunuly dál. To vše díky vlastní zkušenosti, která je o ŠVP v řadě věcí přesvědčila.

Práce na vlastním ŠVP nebyla pro pilotní školy vůbec lehká. A školy nepilotní v této tvorbě stále pokračují. To podstatné na celé práci hezky vystihl jeden z učitelů pilotní školy: *Některým učitelům umožnila tvorba ŠVP začít přemýšlet nad svou prací jinak, než byli zvyklí. A jestliže se ukáže, že to, na co jsme ve svém ŠVP hrdí, není funkční, nic se neděje. Víme, že změna záleží na nás, a ne na někom shůry.*

Jedna z posledních aktivit projektu byla závěrečná konference nazvaná Kaleidoskop zkušeností: ŠVP na gymnáziích. Nabízela osm tematických dílen. Potěšilo nás, že přišli ředitelé a učitelé ochotní diskutovat a hledat spíše cesty, „jak by to šlo“, než opačně. To něco znamená. To hodně znamená. Na této konferenci jsme mohli zažít, že myšlenka mnoha gymnaziálních koordinátorů a učitelů se výrazně posunulo. A to byla vlastně největší ambice projektu – tvorba školních vzdělávacích programů byla na cestě k tomuto cíli pouze jedním z prostředků.

Lucie Slejšková
manažerka projektu

údaje o projektu

Systémový projekt Pilot G/GP¹ vznikl na podporu tvorby školních vzdělávacích programů (ŠVP) a výuky podle nich na gymnáziích. Zpracováním projektu pověřilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR Výzkumný

ústav pedagogický v Praze (VÚP). Projekt byl zahájen jako resortní 1. 9. 2004 a od 1. června 2005 se stal projektem ESF. Zapojilo se do něj 16 škol z celé České republiky, které zastupovaly všechny typy gymnázií.

PILOT G – ÚDAJE O PROJEKTU

NÁZEV PROJEKTU	Tvorba a ověřování pilotních ŠVP ve vybraných gymnáziích (PILOT G)
REGISTRAČNÍ ČÍSLO	CZ 04.1.03/3.1.00.2/0005
OPERAČNÍ PROGRAM	Operační program Rozvoj lidských zdrojů
OPATŘENÍ	3.1 – Zkvalitňování vzdělávání ve školách a školských zařízeních a rozvoj podpůrných systémů ve vzdělávání
OBDOBÍ	1. 6. 2005 – 30. 9. 2008
ZDROJE FINANCOVÁNÍ	ESF, MŠMT
VÝŠE PODPORY	40 544 343 Kč
REALIZÁTOR PROJEKTU	Výzkumný ústav pedagogický v Praze jako partner MŠMT ČR

PILOT GP – ÚDAJE O PROJEKTU

NÁZEV PROJEKTU	Tvorba a ověřování pilotních školních vzdělávacích programů na vybraných pražských gymnáziích (PILOT GP)
REGISTRAČNÍ ČÍSLO	CZ 04.3.07/3.1.00.2/0219
PROGRAM	Jednotný programový dokument pro Cíl 3 regionu NUTS 2 hlavní město Praha
OPATŘENÍ	3.1 – Rozvoj počátečního vzdělávání jako základu celoživotního učení a z hlediska potřeb trhu práce a ekonomiky znalostí
OBDOBÍ	1. 10. 2004 – 30. 9. 2008
ZDROJE FINANCOVÁNÍ	ESF, MHMP
VÝŠE PODPORY	7 036 400 Kč
REALIZÁTOR PROJEKTU	Výzkumný ústav pedagogický v Praze jako partner MHMP

¹ Pro projekty Pilot G a Pilot GP se v textu používá souhrnný název Pilot G/GP.

PILOTNÍ GYMNÁZIA

- Gymnázium, tř. Kapitána Jaroše, Brno
- Gymnázium, Slovanské náměstí, Brno
- Gymnázium olympijských nadějí, České Budějovice
- Gymnázium Ladislava Jaroše, Holešov
- Gymnázium a SOŠ, Hostinné
- Gymnázium, Cheb
- Letohradské soukromé gymnázium, o. p. s.
- Gymnázium F. X. Šaldy, Liberec
- Gymnázium Jana Opletala, Litovel
- Biskupské gymnázium, Ostrava-Zábřeh
- Gymnázium Jana Keplera, Praha
- Gymnázium Oty Pavla, Praha-Radotín
- Gymnázium, Příbram
- Gymnázium a SOŠ, Rokycany
- Gymnázium, Rumburk
- Biskupské gymnázium, Žďár nad Sázavou



cíle projektu

Cílem projektu Pilot G/GP bylo usnadnit gymnáziím tvorbu vlastních školních vzdělávacích programů a jejich zavádění do praxe. To znamenalo nejprve vytvořit a vyzkoušet si školní vzdělávací programy na pilotních školách a na základě získaných poznatků popsat efektivní postupy a vytvořit podpůrné prostředky (manuál – metodiku tvorby ŠVP, příkladové – pilotní ŠVP a jiné příklady dobré praxe) pro ostatní školy v České republice. Projekt si také kladl za cíl nabídnout všem školám vstupní vzdělávání ve vybraných tématech a jeho nepsaným cílem bylo přesvědčit školy o smysluplnosti společného vytváření vlastních ŠVP. Projekt byl zahájen v době, kdy většina škol o školních vzdělávacích programech zatím spíše jen tušila nebo si nebyla jistá jejich přínosem. S dostatečným předstihem před tím, než měla všechna gymnázia ze zákona povinnost své ŠVP vytvořit, byly v projektu zahájeny aktivity, které mohly školám předat dobré zkušenosti s tvorbou a realizací ŠVP a poskytnout jim náležitou metodickou podporu.

Jak se v projektu jednoznačně ukázalo, procesy, které ve škole probíhaly při tvorbě ŠVP, byly stejně tak důležité jako dokument samotný. Bez toho, aniž by pilotní školy tímto procesem prošly, by u nich nedošlo k některým významným kvalitativním změnám, k posunu v pohledu na vlastní hodnocení školy, hodnocení žáků, na metody výuky apod.

„Tvorba školního vzdělávacího programu dává učitelům příležitost společně si naplánovat vzdělávání na své škole a svůj vzdělávací záměr popsat. Nejde o to jen napsat dokument,“ říká Stanislava Krčková, náměstkyně ředitele Výzkumného ústavu pedagogického v Praze. Jak vyplývá ze zkušeností pilotních škol, které mají tento úkol už za sebou, právě společná tvorba ŠVP, společné plánování a zamýšlení se nad vlastní prací dá učitelům mnohem víc, než kdyby si hotový program stáhli třeba z internetu a pak prošli několikadenním školením.

(podle tiskové zprávy VÚP ze dne 15. 8. 2007)

CO NÁM TVORBA ŠVP PŘINESLA:

- Tím, že se do tvorby ŠVP zapojil téměř celý pedagogický sbor a ne jen užší projektový tým, nastala otevřená komunikace mezi učiteli různých vzdělávacích oborů. Zlepšení komunikace uvnitř předmětu i napříč předměty bylo významným krokem na cestě ke zlepšení mezilidských vztahů.
- Pocítili jsme, že máme možnost udělat změnu. Dostali jsme prostor, volnost, a taky zodpovědnost.
- Možná největším kouzlem a přínosem reformy je, že společná práce na tvorbě ŠVP aktivizuje pedagogický sbor, poskytuje možnost a příležitost pro vznik a uskutečnění nových nápadů a dokáže dávat lidem dohromady.
- Tvorba učebních osnov nás nutila více se zamýšlet nad zařazováním rozmanitějších metod a forem do realizace vzdělávacího obsahu (projekty, semináře, besedy...).
- Uvědomili jsme si a využili mnohdy skrytou, ohromnou devizu učitele – tvořivost.
- Mohli jsme si vytvořit takový dokument, který nám umožní splnit cíle výuky a vzdělávání prostřednictvím takových metod a forem, se kterými se ztotožňujeme a které dle našeho názoru mají smysl.

z webových stránek projektu www.pilotg-gp.cz

Projekt měl od začátku svého působení širokou publicitu. Na jeho podporu se uskutečnilo několik kampaní. Jejich součástí byla rozsáhlá propagace v tisku, zejména v odborných médiích a na odborných webech.



Laická i odborná veřejnost byla průběžně informována na webových stránkách projektu www.pilotg-gp.cz, VÚP www.vuppraha.cz a na Metodickém portálu www.rvp.cz.

oblasti, na které se projekt zaměřil



TVORBA ŠVP

Pilotní ŠVP

Tvorba školních vzdělávacích programů probíhala na pilotních školách po dobu dvou let. Na každé pilotní škole byl vytvořen tzv. užší projektový tým, který řídil koordinátor tvorby ŠVP. Za metodické podpory VÚP vytvářely školy krok za krokem své školní vzdělávací programy a vyhodnocovaly celý proces tvorby.

Pilotní školy vytvořily celkem dvacet školních vzdělávacích programů – dvacet originálů, z nichž každý je něčím ojedinělý. Na webových stránkách www.pilotg-gp.cz a na Metodickém portále na adrese www.rvp.cz/ukazky byly průběžně zveřejňovány ze všech pilotních ŠVP okomentované ukázky, které mohla všechna ostatní (nepilotní) gymnázia využít při tvorbě vlastních ŠVP. Měla tak dostatek informací o tom, jak může ŠVP vypadat, získala pro svou práci inspiraci.



Pilotní gymnázia na těchto stránkách také popisovala, co sama považují ve svém ŠVP za nejzajímavější. V pestrém přehledu vzdělávacích činností vyzdvihly školy například tematicky zaměřené ročníkové kurzy, dlouhodobé práce žáků,

systém volitelných předmětů, odborné stacionáře zaměřené na různé vzdělávací oblasti, projekty s tematickými okruhy průřezových témat, prožitkové lekce, vzdělávání nadaných žáků či vyučování jazyků v úrovních.

Společenskovědní stacionář

Výjezdový týdenní projekt zaměřený na praktické seznámení s činností státní správy a samosprávy v obci, okrese a kraji, seznámení s významnými kulturními a historickými objekty a tradicemi regionu, srovnání teoretických poznatků získaných ve vzdělávacích oborech Občanský a společenskovědní základ a Dějepis s praxí.

Vyučování v úrovních

Anglický jazyk se vyučuje ve třech úrovních, definovaných vstupní a výstupní úrovní žáků podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Jedna z úrovní je určena mimořádně disponovaným žákům. Francouzský a německý jazyk mají dvě úrovně. Po druhém ročníku (sextě) si žáci volí jeden z cizích jazyků jako profilový a ten pak studují ve vyšší hodinové dotaci. Studijní skupiny se utvářejí napříč ročníkem.

Integrované předměty

Integrované předměty slouží jako úvod ke studiu některého oboru: úvod do studia jazyka, úvod do přírodních věd, estetická výchova, přírodověda a vlastivěda (pro primu). Estetický projekt je příkladem syntézy hudebního a výtvarného vzdělání, tvůrčí aktivity i reflexe.

Bloky volitelných předmětů

Bloky volitelných předmětů na vyšším a čtyřletém gymnáziu. Celkem byly vytvořeny čtyři bloky: matematicko-technický, přírodovědný, jazykový a humanitní. Bloky tvoří různé volitelné předměty tak, aby se žák v průběhu studia seznámil na vyšší úrovni právě s danou oblastí. Cílem je umožnit žákům zaměřit se jen na jednu z těchto oblastí.

z webových stránek projektu
www.pilotg-gp.cz

Metodický plakát ŠVP pod drobnohledem provází učitele strukturou školního vzdělávacího programu a nabízí odkazy využitelné při tvorbě nebo aktualizaci ŠVP.



Rámcové vzdělávací programy

Zkušenosti pilotních škol s tvorbou ŠVP byly zapracovány do dalšího výstupu tohoto dvouletého období – do rámcového vzdělávacího programu. Byly vytvořeny dva základní dokumenty: Rámcový vzdělávací program pro gymnázia (RVP G) a Rámcový vzdělávací program pro gymnázia se sportovní přípravou (RVP GSP), podle kte-

rých si gymnázia vytvářejí svůj školní vzdělávací program. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR schválilo oba tyto dokumenty 24. 7. 2007. Koncem září byly v tištěné podobě rozeslány na všechna čtyřletá a víceletá gymnázia v ČR. Tisk a rozesílka byly hrazeny z prostředků Evropského sociálního fondu a ze státního rozpočtu.

Oba rámcové vzdělávací programy zohledňují potřeby praxe a jsou otevřenými dokumenty, které budou v určitých časových etapách inovovány podle měnících se potřeb společnosti, podle zkušeností

učitelů se ŠVP i podle měnících se potřeb a zájmů žáků. Jejich koncepce odpovídá nejnovějším trendům vzdělávacích politik států Evropské unie – klade důraz na posilování autonomie škol a na modernizaci cílů a obsahu vzdělávání. Zásadní změnu v cílech a obsahu vzdělávání představují tzv. klíčové kompetence.

RVP G a RVP GSP jsou k dispozici také v elektronické podobě na webových stránkách projektu (www.pilotg-gp.cz), Výzkumného ústavu pedagogického v Praze (www.vuppraha.cz) a Metodického portálu www.rvp.cz. Na zmíněných adresách je umístěna i anglická verze RVP G, která je určena především ředitelům a učitelům bilingvních gymnázií a mezinárodních škol a všem, kteří tento text chtějí číst v angličtině.



Jednou z věcí, kterou na RVP G a RVP GSP vnímají školy zvláště pozitivně, je rámcový učební plán. Dříve byl pro každý vyučovací předmět striktně stanoven nejen počet hodin, ale i ročník, ve kterém musí být odučen. Současná pravidla umožňují zejména ve vyšších ročnících zařazovat více seminářů, volitelných předmětů apod., čímž se školy lépe profilují a současně dávají žákům možnost vybrat si zaměření pro své další studium.

Oproti původním dokumentům rámcové vzdělávací programy také nově vymezují pravidla pro financování v souladu se školským zákonem, podle kterých budou kraje stanovovat krajské normativy. Proto je v nich uvedena tzv. hodnota H, která představuje průměrný týdenní počet vyučovacích hodin ve třídě vyplývající z příslušného vzdělávacího programu včetně nezbytného dělení tříd. Hodnota H je závazná a na jejím základě by měly být zajištěny nutné podmínky pro vzdělávání na gymnáziích a současně zajištěn rovný přístup ke vzdělání ve všech krajích.

podle tiskové zprávy VÚP ze dne 15. 8. 2007



METODICKÁ PODPORA

Metodická podpora učitelů a koordinátorů gymnázií byla jedním z hlavních cílů, na který se projekt Pilot G/GP zaměřil. Vedle již zmíněných pilotních školních vzdělávacích

programů, zveřejněných na webových stránkách projektu, to byly metodické publikace, DVD a internetová komunita Gymplíšť.

Manuál pro tvorbu ŠVP na gymnáziích

Metodická příručka, která provádí školy krok za krokem tvorbou jejich vlastního ŠVP a nabízí řadu praktických postupů a ukázek. Vznikla během tvorby pilotních ŠVP a shrnuje zkušenosti pilotních gymnázií. Manuál není pouze popisem tvorby ŠVP, ale soustřeďuje se také na promýšlení vztahů, souvislostí, návazností a způsobů řešení. Text je doplněn ukázkami z ŠVP pilotních gymnázií, „příběhy ze života“ a dobrými radami učitelů. Publikace vyšla v roce 2007 v nákladu 5000 ks a byla distribuována na všechna

gymnázia v ČR. K dispozici je také na webových stránkách projektu www.pilotg-gp.cz, VÚP www.vuppraha.cz a na Metodickém portálu na adrese

www.rvp.cz/manualg.

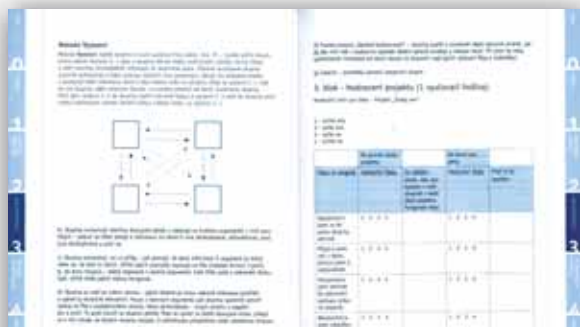


Metodická publikace Klíčové kompetence na gymnáziu

Publikace přináší učitelům rady, jak pracovat s klíčovými kompetencemi v ŠVP a při samotné výuce. Vytvořili ji odborníci, kteří se systematicky věnují problematice klíčových kompetencí.

Každá klíčová kompetence z RVP G je v příručce podrobněji rozepsána do dílčích částí, aby si učitel mohl udělat přesnější představu o tom, jaké znalosti, dovednosti a postoje žáků se mohou za obecněji formulovanou kompetencí v RVP skrývat. V textu jsou uvedeny ukázkové lekce, které naznačují, jak je možné při plánování hodin propojit samotný obsah s klíčovými kompetencemi a jak je možné tyto části kompetencí také hodnotit.

Publikace vyšla v roce 2008 v nákladu 4200 ks a byla distribuována na všechna gymnázia v ČR. K dispozici je také na webových stránkách projektu www.pilotg-gp.cz a na Metodickém portálu na adrese www.rvp.cz/kk.



Metodická publikace Příklady dobré praxe pro gymnázia

Publikace nabízí učitelům konkrétní náměty, které lze využít při plánování výuky a ŠVP. Obsahuje řadu zajímavých tipů na efektivní metody a formy, na nově pojaté předměty v ŠVP, nástroje k hodnocení klíčových kompetencí nebo například na to, jak provádět vlastní hodnocení školy. Vznikla ve spolupráci s pilotními školami. Publikaci doplňuje multi-mediální DVD, které obsahuje veškeré materiály z příručky v elektronické podobě (řadu konkrétních pracovních textů pro žáky, výukový materiál, evaluační nástroje apod.) a několik zfilmovaných příkladů dobré praxe. Publikace vyšla na začátku září roku 2008 v nákladu 4500 ks a hned byla distribuována na všechna gymnázia v České republice. V elektronické podobě je na webových stránkách projektu www.pilotg-gp.cz a na Metodickém portálu na adrese www.rvp.cz/pdpg.



Internetová komunita pro učitele a koordinátory – Gymplíště

Gymplíště je interaktivní diskusní fórum, jehož cílem je vzájemná podpora při tvorbě a zavádění školního vzdělávacího programu na gymnáziích. Na Gymplíšti se učitelé mohou „posadit“ do virtuální pohovky a povídat si s jeho návštěvníky a moderátory o tom, jak si poradit s přípravou ŠVP a jak vše zvládnout s přehledem a snad i s trochou humoru. Komunita funguje od listopadu 2007 na www.rvp.cz/gympliste.



„Gympliště je společenství koordinátorů, učitelů a všech, kterým není reforma lhostejná.

Cílem Gympliště je vytvořit bezpečné a zároveň tvůrčí prostředí, kde koordinátoři i učitelé najdou podporu svých kolegů, kde budou moci spolupracovat a pomáhat si, sdílet nápady, náměty i informace.

Ve společenství mohou členové otevřít svá palčivá či nejasná témata, nasbírat zkušenosti a podělit se o ně. Chceme vnášet náměty a problémy, o kterých víme.

Chceme se srovnat s potížemi, překonat je, zlepšit, co se dá, zvládnout práci na ŠVP dobře.“

z webových stránek Gympliště

DVD Rozhovory o školské reformě – ŠVP očima (nejen) učitelů

Toto informační DVD obsahuje výpovědi ředitelů, koordinátorů a dalších odborníků o smyslu kurikulární reformy a o zkušenostech, které školy udělaly při tvorbě ŠVP. Ve dvacetiminutovém dokumentu se hovoří například o tom, co vedlo k reformě vzdělávání v ČR, jaké jsou její cíle, jak navazuje na dosavadní práci škol, jaké nové nároky na ně klade nebo jak ovlivní samotné žáky a rodiče a co může školám přinést školní vzdělávací program. DVD mělo pomoci koordinátorům k motivování učitelů na jejich škole či posloužit jako prostředek pro osvětlení základních myšlenek školské reformy rodičům nebo žákům.

Vyšlo v roce 2007 v nákladu 1000 ks a bylo distribuováno na všech gymnáziích v ČR. DVD je volně ke stažení také na www.pilotg-gp.cz/index.php?p=dvd.



Metodický plakát Kaleidoskop metodické podpory nabízí učitelům schéma užitečných webových odkazů, kde mohou najít praktickou pomoc při tvorbě ŠVP a při výuce podle něj.



VZDĚLÁVÁNÍ UČITELŮ

Projekt Pilot G/GP nabídl učitelům a koordinátorům, ale i dalším odborníkům účast na několika konferencích a seminářích věnovaných tématu tvorby a realizace ŠVP. Patřily mezi ně

například minikonference pro koordinátory na podzim 2006, semináře pro koordinátory a oborové semináře v červnu a v září 2008 nebo dvě národní konference (2006, 2008).

Minikonference pro koordinátory

Na konci roku 2007 proběhlo pět minikonferencí pro koordinátory ŠVP na gymnáziích, které se konaly v Liberci, Plzni, Praze, Olomouci a Brně. Součástí konferencí byly tři paralelní dílny věnované klíčovým kompe-

tencím, tvorbě učebního plánu a učebních osnov a autoevaluaci. Minikonference měly velmi značný ohlas, řada účastníků se shodla na tom, že by bylo dobré takové akce pravidelně opakovat.

„Konečně se našel někdo, kdo využil efektivně čas.“

„Myslel jsem, že to zase bude ztracený čas. Ale mýlil jsem se. Původně jsem chtěl odjet ve 12 h., teď je 13:20 a pořád tu jsem, teď jsem si i napsal poznámky.“

„Konference byla pro mne přínosná, bohužel krátká a rychlá! Je třeba opakovat!“

„Myslím, že každá dílna by si zasloužila více času. Tato forma práce mi velmi vyhovuje.“

„Výborná organizace, konkrétní informace, motivace pro další práci.“

„Dílny pokládám za nejlepší způsob pro naplnění cílů minikonference.“

z vyjádření účastníků minikonference

Semináře pro koordinátory ŠVP

Od června do září 2008 se uskutečnilo 16 seminářů. Věnované byly tématům, která koordinátory nejvíce zajímala. Vzdělávání se ale zaměřilo již na detailnější otázky tvorby

školních vzdělávacích programů a výuky podle nich – učebním plánům a učebním osnovám, rozvoji a hodnocení klíčových kompetencí a autoevaluaci.

Oborové semináře pro učitele gymnázií

Celkem 51 oborových seminářů bylo uspořádáno během června, srpna a září 2008 pro učitele gymnázií. Semináře vedli vyškolení učitelé z pilotních škol, kteří předávali své zkušenosti s tvorbou učebních osnov ve školních vzdělávacích programech a kteří měli zároveň i částečnou zpětnou vazbu z ověřování svého ŠVP v praxi. Semináře se

zaměřily na vzdělávací obory z RVP G: Český jazyk, Cizí jazyk, Matematika, Fyzika, Chemie, Biologie, Geografie, Občanský a společenskovědní základ, Dějepis, Výtvarný obor, Hudební obor a ICT. Proběhly na pěti pilotních školách a byly pro účastníky zdarma. Učitelé tuto formu vzdělávání vítali a oceňovali praktické informace.

„Měla jsem připraveno několik otázek, všechny byly zodpovězeny. Děkuju.“

„Seminář mně přinesl odpovědi na otázky a metodickou pomoc. Byla pro mě nutná, protože s ŠVP a tvorbou učebních osnov teprve začínáme.“

„Nejcennější byla výměna názorů a zkušeností s ostatními kolegy.“

z odpovědí na otázku Splnil seminář vaše očekávání?

Konference pro učitele vysokých škol – Učitel²¹: Učitel v 21. století – nové výzvy, nové požadavky?

Konference, která proběhla v březnu 2008, měla za cíl seznámit s výsledky projektu vysoké školy připravující učitele. Věnovala se také tématům souvisejícím se současnými potřebami učitelů, kteří by měli vedle oborových znalostí disponovat i dalšími, nadoborovými znalostmi a dovednostmi. Hledala i odpovědi na otázky: Jaké učitele potřebují naši žáci a studenti? Jaké učitele pro své budoucí občany potřebuje česká společnost na počátku 21. století?

„Při našich nejrůznějších pracovních setkáních si ředitelé a učitelé škol často stěžují, že absolventi fakult, kteří k nim přicházejí, nejsou dostatečně připraveni na praxi. Na druhé straně vysoké školy mají leckdy snahu adaptovat svoje vzdělávací programy na měnící se potřeby škol, ale vnímají překážky především ze strany akreditační komise MŠMT. Ministerstvo zase odkazuje na to, že vysoké školy mají velkou autonomii, a tudíž je obtížné do jejich systémů zasahovat. To je ovšem začarovaný kruh, který se nedaří rozetnout. Rádi bychom umožnili všem stranám vzájemný dialog, aby svoje potřeby mohly před druhými formulovat, aby se pojmenovaly největší problémy a hledala se jejich řešení, i kdyby se mělo jednat zatím jen o malé kroky.“

řlova organizátorů k záměrům konference



Národní konference pro gymnázia

V listopadu 2006 proběhla národní konference s názvem **Inspirace – Zkušenosti: ŠVP na gymnáziích**. Uzavřela dvouletou etapu projektu a jejím cílem bylo zprostředkovat zkušenosti pilotních gymnázií s tvorbou školních vzdělávacích programů ostatním školám a nabídnout jim inspiraci.

V září 2008, po druhé etapě projektu, proběhla národní konference s názvem **Kaleidoskop zkušeností: ŠVP na gymnáziích**, která také nabídla řadu workshopů. Cílem konference bylo představit výstupy a shrnout úspěchy a problémy při zavádění školních vzdělávacích programů na gymnáziích. Obě konference byly určeny především pro ředitele a koordinátory gymnázií a pro odbornou veřejnost.

„Jsem rád, že slyším postřehy od kolegů z pilotních škol. Potvrdili mi, že k tvorbě školního vzdělávacího programu přistupujeme podobně, že řešíme podobné problémy, s podobnými úspěchy i neúspěchy. My jsme na našem gymnáziu ve fázi, kdy se ujišťujeme, že jsme na správné cestě, ale také zjišťujeme, že nás toho ještě poměrně hodně čeká, než vše spustíme naostro.“

ze slov účastníka konference Inspirace – Zkušenosti



Na konferenci Kaleidoskop zkušeností byly nabídnuty workshopy na tato témata:

Evaluace školy | Hodnocení klíčových kompetencí | Integrované předměty
 | Implementace ŠVP v projektech ESF | Přínos ŠVP a motivace pedagogického sboru | Profilace žáků | Kurzy a projekty v ŠVP | Formy spolupráce a vzájemného vzdělávání učitelů

Účastníci hodnotili workshopy podle škály 1 – informace byly přínosné a inspirující až 5 – informace byly nezajímavé. Zde jsou jejich odpovědi:

- 1 – 44,5 % účastníků
- 2 – 36,5 % účastníků
- 3 – 14,2 % účastníků
- 4 – 4 % účastníků
- 5 – 0,8 % účastníků



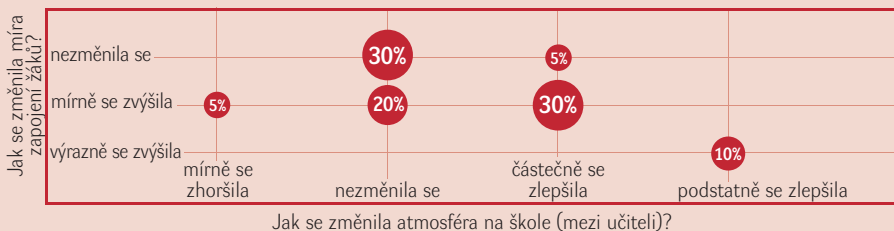
OVĚŘOVÁNÍ VÝUKY PODLE ŠVP V PRAXI

V druhé etapě projektu (2006 – 2008) ověřovala pilotní gymnázia své školní vzdělávací programy v praxi. První rok podle těchto ŠVP začaly školy učit v prvních ročnících vyššího stupně gymnázia, za rok se již k druhým ročníkům přidaly nové první ročníky. Smyslem ověřování ŠVP v praxi bylo především zjistit, v jakých oblastech budou

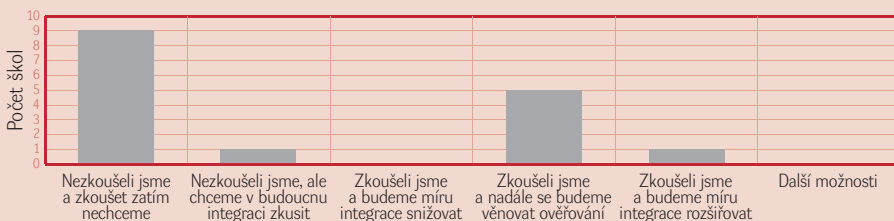
mít školy přetrvávající potíže, zda a nakolik jim budou jejich ŠVP vyhovovat a v kterých případech bude nutné je změnit. Všechny zkušenosti byly vytěženy především pro témata dalšího vzdělávání učitelů nepilotních škol a pro další projekty, které MŠMT připravuje na podporu kurikulární reformy na gymnáziích.

VYBRANÁ ZJIŠTĚNÍ PO DVOULETÉ VÝUCE PODLE ŠVP NA PILOTNÍCH ŠKOLÁCH

Graf 1: Vztah změny atmosféry na škole mezi učitelí po zavedení ŠVP a míry zapojení žáků do života školy



Graf 2: Zkušenosti pilotních škol se zavedením integrovaných předmětů do ŠVP



PR a publicita

Publicitu projektu řídil PR manažer ve spolupráci s manažerkou projektu. Byla zpracovaná propagační (marketingová) strategie, která se zaměřila na odbornou veřejnost

zabývající se vzdáváním a na laickou veřejnost. Propagace a publicita probíhaly jednak prostřednictvím médií, jednak byly zaměřené přímo na školy.

PUBLICITA V MÉDIÍCH

Publicita projektu probíhala z velké části v odborných médiích (např. byla uzavřena smlouva s měsíčníkem Moderní vyučování i o uveřejňování pravidelných článků k projektu) a na stránkách odborných webových portálů. U příležitosti významných událostí

v projektu byly vydávány tiskové zprávy, které byly rozepisovány všem médiím, a informace (články, PR články apod.) o projektu se objevovaly v celorepublikových i oblastních tištěných médiích, v televizních i rozhlasových stanicích.

PROPAGACE NA ŠKOLÁCH

Na gymnázia v ČR byly rozepisovány propagační materiály a 2x ročně informativní bulletin VÚP, tzv. Zpravodaj. Pravidelné informace o dění v projektu školy získávaly také prostřednictvím elektronického newsletteru Metodického portálu, který VÚP provozuje.

Projekt Pilot G/GP byl prezentován na přibližně dvaceti veřejných akcích (konference, zasedání Asociace ředitelů gymnázií apod.) a na bezmála stovce seminářů určených přímo koordinátorům a učitelům gymnázií.



přehled výstupů projektu Pilot G/GP

Publikace

– více na <http://www.pilotg-gp.cz/index.php?p=rvp> a <http://www.rvp.cz/sekce/81>

- Rámcový vzdělávací program pro gymnázia
- Rámcový vzdělávací program pro gymnázia se sportovní přípravou
- Rámcový vzdělávací program pro gymnázia – anglická verze

ŠVP a metodické materiály

- 20 pilotních ŠVP a komentované ukázky z nich – www.rvp.cz/ukazky
- Manuál pro tvorbu ŠVP na gymnáziích – www.rvp.cz/manualg
- Metodická publikace Klíčové kompetence na gymnáziu – www.rvp.cz/kk
Metodická publikace Příklady dobré praxe pro gymnázia – www.rvp.cz/pdpg
Multimediální DVD k příkladům dobré praxe – www.rvp.cz/pdpg
- DVD Rozhovory o školské reformě – ŠVP očima (nejen) učitelů
– <http://www.pilotg-gp.cz/index.php?p=dvd>

Online služby

- Internetová komunita pro učitele a koordinátory – Gymplíště: www.rvp.cz/gympliste

Vzdělávací semináře a konference

– více na <http://www.pilotg-gp.cz/index.php?p=konference>

- Pět minikonferencí pro koordinátory
- 16 seminářů pro koordinátory
- 48 oborových seminářů pro učitele
- Konference pro učitele vysokých škol – Učitel21
- Dvě národní konference pro ředitele, koordinátory a učitele gymnázií

METODIKA

Project Metodika (Methodology) is a systemic project of ESF that was in progress from 2006 to 2008. Its main goal was the development of methodic support for head teachers and teachers to help them in the development of school educational programmes and their implementation in educational process regarding especially the development of key competences. The Research Institute of Education in Prague carried out the project and was a partner of the Ministry of Education, Youth and Sports.

The environment of the Internet in the form of a professional portal was used as the main tool for communication and sharing information. The key features of Methodological portal www.rvp.cz were: variety, complexity, guarantee and quality of the content.

With the help of the electronic portal headteachers and teachers of junior and high (grammar) schools were offered an opportunity to learn about the experience of individual teachers and schools with the development of school educational programmes. They were also offered ideas to innovate their own lessons and to deal with the development and assessment of key competences. The outcomes of the project are available on the Internet – see www.rvp.cz.

PILOT G/GP

Pilot G/GP is an ESF system project carried out in 2004 – 2008. The project focused on the supporting schools in the process of school curricula drafting and transition to school-curriculum-based teaching. The concept of school curriculum drafting is embedded in the new School Act which has introduced a two-level curriculum in the Czech Republic. The drafting of and teaching according to schools' own curricula, so called schools educational programmes represents one of the two levels. The Research Institute of Education in Prague was partner of Czech Ministry of Education, Youth and Sports in the project. Sixteen schools from the whole Czech Republic became pilot schools in the project: supported by the Research Institute of Education in Prague, they started to draft their own school curricula and bring them into practice.

The aim of the project was to describe the best practices developed at the pilot schools as well as provide methodological support and training for teachers of all general secondary schools in the Czech Republic. The project outcomes are available at project website www.pilotg-gp.cz.



